

92
ΓΕΝ

Κ. ΓΕΝΝΩΔΗΣ
Ο ΕΝ ΧΑΛΚΙΔΕΙ ΓΕΝΝΩΙ
ΠΡΟΪΚΟΝ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
Κ. ΓΕΝΝΩΔΗΣ
1934/0

92
ΓΕΝ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 — ΧΑΝΙΩΝ —
 Αδ. έριθ. 19340
 Χρονολ. Πίσωγ. 6.3.1963
 ΕΙΔΙΚΟΤΗΣ. Βιογραφ. Έργα
 αριθ. 92/Γερμ

Ο ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ
 ΓΕΝΙΚΟΣ ΠΡΟΞΕΝΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
 Κ. ΓΕΝΝΑΔΗΣ

"Απασαι εν γένει αι Κυβερνήσεις δεόν να ήνε εύπρόσωποι παρά ταις ξέναις αύλαίς, και διά να ήνε τοιαύται, ανάγκη ν' αντιπροσωπεύονται υπό ανδρών δικακεκριμένων εν ταις πολιτικαίς και διπλωματικαίς κύκλοις. Και είνε άπραχάιτητον αι Κυβερνήσεις εκείναι, αι όποίαι ενδιαφέρονται περί τής αξιοπρεπείας και του γοήτρου αύτων, ν' αντιπροσωπεύονται υπό τοιούτων προσώπων, τά όποία παρέχουσιν όλα τά έχέγγυα τής εν τώ διπλωματικώ σταδίω εύδοκιμήσεως αύτων. Πολιτική χρηστότης, διπλωματική δεξιότης, εύθύτης χαρμηχίρας, γενναία και πατριωτικά αισθήματα, άφοσίωσις προς τό καθήκον, εκτός των λοιπών προσόντων των δημοσίων λειτουργών, άποτελοϋσι τά κυριώτερα χαρακτηριστικά των διπλωματικών και προξενικών υπαλλήλων, εις τάς χείρας των όποιων είνε εμπειπιστευμένα ύψιστα εθνικά συμφέροντα. Διά των άρετων τούτων κατά μείζονα λόγον ανάγκη να κοσμηται ό αντιπρόσωπος του Έλληνικού Βασιλείου εν άπάση τή Τουρκική Αυτοκρατορία και ιδίως εν Κρήτη, ένθα ή άποστολή αύτου είνε ύψηλοτέρα και τά καθήκοντα πολύ δυσχερέστερα. Ως εκ των ύφισταμένων λοιπόν συνθηκών τούτων τά έλληνικά συμφέροντα εν τή νήσω ταύτη συγκρούονται εύκόλως μετά των τουρκικών, ένεκα του όποιου διεξάγεται άένναος άγων, εις τον όποιον άμέσως ενδιαφέρεται ή Έλληνική Κυβέρνησις, εκ του σύγγεγυς παρεκκολουθοϋσα άλλας τάς φάσεις, άπασαν τήν εξέλιξιν αύτου. Αναλόγως του βαθμου και του τρόπου τής δράσεως του προϊσταμένου του Έλληνικού Προξενείου εν ταις κρίσιμαίς περισταάσεσιν, ως εκ τής αντιπροσωπευτικής επιτηδειότητος ή ανεπιτηδειότητος αύτων εν τή διεξαγωγή των εθνικών ύποθέσεων ρυθμίζεται τό μέλλον και εκ του άποτελέσματος εξαρτάται ή τύχη μεγάλωνύμου νήσου. Διά τούτο ό εν Χανίοις Έλλην προξενος δεόν να εκλέγηται μεταξύ των εκλεκτων τής Έλληνικής Πολιτείας, μεταξύ των δεδοκιμασμένων λειτουργών του Κράτους, δεόν να ήνε εύπαρουσίαστος και λόγω μορφώσεως, ήθους και πνεύματος και λόγω κοινωνικής άγωγής. Διότι ό διορισμός εις τοιαύτας θέσεις προσώπων κεκτημένων τήν προσήκουσαν αξίαν και ικανότητα συντελεί εις τήν άνύψωσιν του γοήτρου τής Κυβερνήσεως, ήν ύπηρετοϋσιν, ένω τούναντιον ό διορισμός προσώπων τυχαίων, μη έχόντων συνείσθησιν του ύψηλου προσορισμού και του αξιώματός των, συνεπάγεται τον έξευτελισμόν αύτων. Δέν είνε

ἔργον παντός ὑπαλλήλου ἢ ἐξάσκησης προξενικῶν καθηκόντων ἐν Κρήτῃ, ἐνθα συχνὰ ἀναφύονται τὰ ἀκανθωδέστερα ζητήματα, ἐνθα ἀνακύπτει καθ' ἐκάστην ἢ ἀνάγκη λύσεως λεπτῆς διαφορᾶς. Δὲν εἶνε δὲ ἴδιον πάσης ἐχέφρονος καὶ πατριωτικῆς Κυβερνήσεως νὰ θεωρῆ ἐξ ἴσου καὶ νὰ τάσῃ εἰς τὴν αὐτὴν μεῖραν τοὺς Προξένους τῆς Κρήτης μετὰ τῶν κοινῶν ὑπαλλήλων. Μία καλὴ ἐκλογή, μία ἐπιτυχὴ εὕρεσις προσώπων διὰ τοιαύτην θέσιν ἀντιστοιχεῖ μὲ μίαν εὐνοϊκὴν, μίαν αἰσίαν λύσιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἅμα καὶ τῆς Κρήτης. Τοῦναντίον δὲ μία ἀπροσεξία, ἐν σφάλμα, δύνανται νὰ προξενήσωσι μυρίας ὕσας συμφορᾶς καὶ ἀνεπανορθώτους ζημίας. Πᾶς Ἕλληνας Προξένος ἀναχωρῶν τῆς πρωτεύουσας δὲν ἀρκεῖ νὰ φέρῃ τὰ συνήθη ἐφόδια, τὸ διάταγμα τοῦ διρισμοῦ καὶ τὰ διαπιστευτήρια. Τὰ κύρια, τὰ οὐσιώδη αὐτοῦ ἐφόδια εἶνε νὰ γνωρίζῃ τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου, νὰ ἔχῃ σπουδάζῃ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα αὐτοῦ. Ὅφειλε λοιπὸν νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψει ὅτι μεταβαίνει εἰς τὸν τόπον τῆς ὑπηρεσίας οὐχὶ ὅπως διευθύνῃ ἀπλῶς Προξενεῖον, ὅπως διακζῇ ἐνοχικὰς σχέσεις τῶν ὑπηκόων, ἀλλ' ὅπως λάβῃ ὑπὸ τὴν ἐπιβλέψιν καὶ δὴ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ λαόν, μεθ' οὗ ἡ Κυβέρνησις του ἀρρήκτως συνδέεται, λαόν οὗ τινος τὰ ἔθνικα συμφέροντα ἐπαπειλημμένως ἐκτίθενται εἰς κίνδυνον. Λόγοι ἔθνικοί, ἱστορικὴ παραδόσεις ἐπιβάλλουσι τῇ Κρήτῃ ν' ἀγωνιζέται διηνεκῶς διεδικουσα τὴν αὐτονομίαν τῆς, τὴν ἐλευθερίαν τῆς. Εὐρίσκειται εἰς τὴν ἀνάγκην πολλὰκις νὰ διαμαρτύρεται ὅτε μὲν διὰ τοῦ λόγου, ὅτε δὲ διὰ τῶν ὄπλων κατὰ τῆς καταπατήσεως τῶν προνομίων τῆς, κατὰ τῆς καταργήσεως τῶν νόμων τῆς. Ἀνέκκαθεν ἐπεκράτησεν ἡ ἀρχὴ νὰ ἐπεμβαίνωσιν εἰς τὰ τῆς Κρήτης αἱ χριστιανικαὶ δυνάμεις διὰ τῶν ἀντιπροσώπων των, πολὺ δὲ περισσότερον ἡ Ἑλληνικὴ. Τῷ λόγῳ δὲ τούτῳ ὁ κύκλος τῶν καθηκόντων τοῦ ἀντιπροσώπου αὐτῆς εὐρύνεται καὶ λαμβάνει χαρακτηριστὴν ἐπισημότερον. Πολλὰκις αἱ σχέσεις τοῦ τόπου μετὰ τῆς Κυριάρχου χαλαροῦνται, ἐξ οὗ ἠμιουργεῖται ἔκρυθμος κατάστασις καὶ ὁ κίνδυνος καθίσταται προφανής, ἀφ' ἑτέρου ὅμως παρουσιάζονται καὶ εὐκαιρίαι, τὰς ὁποίας οἱ ἀρμόδιοι δύνανται νὰ ἐκμεταλλεθῶσιν ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ τόπου. Ἀλλὰ δι' ὅλα ταῦτα ἀπαιτεῖται διπλωματικὴ δεξιότης, στάσις ἀνδρική, φρόνησις καὶ διορατικότης. Τὰ πολιτικὰ σφάλματα καὶ αἱ παρεκτροπαὶ τῶν ἐν Κρήτῃ ἐρώντων προσώπων ὡς ἐκ τῆς κακῆς καὶ τῆς ἐσφαλμένης ἐκτιμήσεως τῶν περιστάσεων καὶ τῶν πραγμάτων, ὡς ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τῶν κομμυτικῶν παθῶν καὶ δικιρέσεων ἀρκετὰ ἔχουν στοιχίσει τῷ τόπῳ.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ἔργον καὶ τὸ καθῆκον τοῦ Ἑλλήνου Προξένου εἶνε ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ λαμβάνῃ γνώσιν παντός κινήματος καὶ πάσης ἐνεργείας, νὰ ποδηγετῆ καὶ συμβουλεῖ τὸν λαόν, ἀφ' ἑτέρου

δὲ ν' ἀνυψῶ τὸ πολιτικὸν φρόνημα τοῦ λαοῦ, νὰ διερμηνεύη καλῶς καὶ ἀκριβῶς πρὸς αὐτὸν τὰς διαθέσεις καὶ τὴν μέλλουσαν στάσιν τῆς Κυβερνήσεώς του, νὰ συμμορφῶται μὲ τὰς ἐκάστοτε διαταγὰς αὐτῆς καὶ νὰ ἐκθέτῃ πρὸς τὸ οἰκεῖον ὑπουργεῖον τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων μὲ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ὄψιν. Τῷ Ἑλληνι Προξένῳ ἐπιβάλλεται ἡ ὑποχρέωσις νὰ ἐμπνέῃ τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλπίδα εἰς τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον, καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὸν σεβασμὸν πρὸς τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Βασιλέως Γεωργίου, νὰ διατηρῇ αὐτὸ ἐν ἰσότητι καὶ ἀδελφικῇ ἀγάπῃ, αὐτὸς δὲ νὰ ἰσχυρῶς ὑπεράνω τῶν προσωπικῶν παθῶν καὶ βλέψεων, ὑπεράνω τῶν ἀτομικῶν συμφερόντων. Τὸ ἑλληνικὸν στοιχεῖον ἐν Κρήτῃ ἔχει συμφέρον νὰ βιοῖ καὶ διάγῃ ἐν πλήρει ἐνότητι καὶ συμπνοίᾳ, νὰ ἴη ἀδιάσπαστον εἰς ἀπάσας τὰς ἐθνικὰς καὶ τοπικὰς ἐνεργείας καὶ πράξεις, διότι ἐν τῷ ἐθνικῷ τούτῳ συνδέσμῳ, ἐν τῇ πολιτικῇ ταύτῃ κοινοπραξίᾳ ἐργεῖται πᾶν καλόν, πᾶν ὠφέλιμον διὰ τὸν τόπον, διὰ τὸ ἔθνος, διότι ἐκ τῆς ἀρχῆς ταύτης, ἀπορρέει πᾶσα πρόοδος καὶ προαγωγή ἐν τῇ πολιτικῇ καὶ ἠθικῇ σταδιοδρομίᾳ. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ὁ Ἑλλην Προξένος ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ εἶνε τὸ ἴνδαλμα τῶν Κρητῶν, εἶνε ὁ ζῶν κρίκος, ὅστις συνδέει αὐτοὺς μετὰ τῆς ἐλευθέρου Ἑλλάδος, μὲ τὸν πολιτικὸν τούτον ἀστέραν πρὸς ὃν ἀτενίζουσι πάντες οἱ ὑπόδουλοι.

Τοιοῦτος εἶνε ὁ Ἑλλην Προξένος ἐν Κρήτῃ. Ἰδῶμεν σήμερον ὁποῖος ὑπῆρξεν ὁ νῦν ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως κ. Γεννάδης, ὁποῖα δηλαδὴ ὑπῆρξεν ἡ μέχρι τοῦδε πολιτεία αὐτοῦ καὶ ἀπέναντι τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ καὶ ἀπέναντι τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως. Ἀνταπεκρίθη πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς θέσεώς του, ἐξεπλήρωσε πρεπόντως τὸ καθήκον του καὶ ἐν ταῖς ἁμαλαῖς καὶ ἐν ταῖς ἀνωμαλίαις περιστάσεσι; Τὸ ἔργον μας θὰ βεβαιώσῃ πολὺ τὰ γεγονότα, τῶν ὁποίων τὴν ἀλήθειαν οὐδεὶς δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ. Κρίνοντας ὅμως τὸν Προξένον τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ κ. Γεννάδη θὰ περιλάβωμεν ἐν τῷ ἐλέγχῳ τούτῳ καὶ τὴν κατάστασιν ὁλοκλήρου τοῦ Προξενείου. Ὁ κ. Γεννάδης διωρίσθη Προξένος ἐν Κρήτῃ μετὰ τὴν ἐναρξίν τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ 1889 καὶ βεβαίως τὰ αἴτια τοῦ κακοῦ δὲν πρέπει ν' ἀποδοθῶν εἰς αὐτόν. Οὐχ ἦπτον ἡ κρίσις ὑφίστατο, ἡ θύελλα δὲν εἶχεν ἀκόμη κοπάσει, τὰ πράγματα τοῦ τοπικοῦ εἶχον περιέλθει εἰς δεινὸν σημείον. Ἄς ὄψεται ὁ ἐνοχός. Μεταξὺ ὅμως τῶν ἐνόχων, διότι ἦσαν πολλοὶ καὶ διάφοροι, συγκαταλέγεται καὶ ὁ τότε Ἑλλην Προξένος, οἷσθ' ἴσως καὶ ἂν ἦτο, ὅστις δὲν κατώρθωσε ἢ δὲν ἠθέλησε νὰ προλάβῃ τὴν ἐκρηξίν τοῦ πραξικοπήματος, ν' ἀποσοβῆσῃ τὸν κίνδυνον καὶ οὕτω ν' ἀπαλλάξῃ τὸν τόπον τῶν δεινῶν ἐκείνων καταστροφῶν καὶ ἀτιμώσεων, τῆς ταπεινωτικῆς καὶ οἰκτρῆς ἐκείνης καταστάσεως, ἣν ἐπὶ ἐξαετίαν καὶ μετὰ τὴν μόλις χθὲς λήξασαν Βουλὴν, ἀναγκάζεται ὁ τό-

πος ν' ἀνέχεται. Ὁ τότε Πρόξενος ἀνεκλήθη, ἡ δὲ δημιουργηθεῖσα κατάστασις ἦτο τοιαύτη, ὥστε ὁ διάδοχος τοῦ κ. Γρυπάρη ἔδει νὰ ἦνε πολὺ ἀνώτερος τούτου. Ἐχρειάζοντο χεῖρες στιβαραὶ. Εἶχε νὰ παλαίσῃ κατὰ πολλῶν στοιχείων, κατὰ πονηρᾶς καὶ ἀβούλου Κυβερνήσεως. Διπλῶν περιόδον δοκιμασίας. Εὐρισκόμεθα εἰς πολιτικὸν χάος. Κατ' ἀκλουθίαν ἦτο ἀνάγκη ἐννόμου τάξεως. Ὁ Γεννάδης δὲν ἦτο ὁ καταλληλὸς ἄνθρωπος τοῦ Προξενίου διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, διὰ τὸ μέγα τῆς ἀνγκαινίσεως, τῆς πλινθοθήσεως ἔργον. Εἶχε δοκιμασθῆ καὶ ἀλλοχού, ἔνθα εἶχε ναυαγήσει. Ἐστερεῖτο τῶν ἀπαιτουμένων προσόντων, ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων, πολιτικῶ σθένους, ἀτομικῆς θελήσεως καὶ αὐτοβουλίας. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὤφειλε ν' ἀναζητήσῃ τὸν καταλληλὸν ἄνδρα, ὁ ὁποῖος θὰ ἠδύνατο ν' ἀντιμετωπίσῃ τὰς ἀντιξόους περιστάσεις, ν' ἀνταπεξέβη κατὰ τῆς ἀντιδράσεως. Ἡ ἀλλοπροσαλλος διαγωγή τοῦ κ. Γεννάδη κατὰ τὸ σοβαρὸν ἐκεῖνο ζήτημα κατεκριθῆ καὶ κατεδικασθῆ ὑφ' ὅλου τοῦ ἀθηναϊκοῦ τύπου, ὑφ' αὐτῆς τῆς τερψεσταίας «Νέας Ἡμέρας», ὑφ' ἧς ἐχαρακτήρισθῆ προδεδιχῆ, ἀντεθνικῆ, ἀναξία Ἑλληνι Προξένου. Οὐδέποτε πρόξενος ἐμυκτηρίσθη καὶ ἐγλευσάσθη ὑπὸ τοῦ τύπου, ὅσον ὁ κ. Γεννάδης. Οὐδέποτε Ἑλλην Προξένος ἐν Κρήτῃ ἤλθεν εἰς τοιαύτην συναλλαγὴν μετὰ Πασσάδων ὅσον αὐτός. Ὁ Γεννάδης διετέλεσε τυφλὸν ὄργανον τῆς Διοικήσεως ἐξυπηρετήσας δολίους σκοπούς καὶ αἰσχρὰ σχέδια Πασσάδων. Ποσαίς Γεννάδης καὶ Μαχμούτ δὲν συνέπραξαν πρὸς καταστολὴν κινήματος, ποσαίς ὁ Γεννάδης διὰ χρημάτων τουρκικῶν δὲν ἐδώροδόκησε Χριστιανούς ὅπως διὰ τῆς ἐπιρροῆς τῶν ματαιώσωσι πολιτικὸν σέδιον, ποσαίς διὰ τοῦ αὐτοῦ χρυσοῦ, ἐξ οὗ εἶχε τὴν μερίδα του, δὲν ἐφυγάδευσεν ἀρματωλοὺς, οἵτινες ἠνόγηλο ν τὸν πάτρωνα του. Ὁ αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ Γεννάδης καὶ κατὰ τὰς διοικήσεις τῶν λοιπῶν Τούρκων Πασσάδων. Καὶ αἱ ὑπηρεσίαι του δὲν ἔμειναν ἀνταπόδοτοι. Ἐπληρώθησαν μετὰ τοῦ τόκου. Ἐν παραδειγμα θ' ἀναφέρωμεν, ὅπερ καὶ μόνον ἀρκεῖ. Ὁ ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρός αὐτοῦ ἀπεστάλη παρὰ τὴν ἀνικανότητά του, παρὰ τὴν ἀγνοίαν τῆς τουρκικῆς γλώσσης ὡς ὑπάλληλος ἐν τῷ Τουρκικῷ Προξενίῳ τῆς Τερψεστῆς, ἀφ' οὗ ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐτρέφετο ὡς παρσίτος ἐν τῷ ἰδιωτικῷ γραφεῖῳ τοῦ Τουρχάν Πασσά. Ἄλλ' ἴσως ἀντιταξώσιν τινες ὅτι τοιαύτη ἐπεβάλλετο τῷ διαπρυσίῳ Προξένῳ πολιτικῆ, ὅτι τοιαῦται ἦσαν καὶ αἱ διαβιβαζόμεναι αὐτῷ διαταγαὶ ἐκ τοῦ ὑπουργείου. Ναὶ μὲν εἶνε ἀληθές ὅτι αἱ περιστάσεις δὲν ἦσαν εὐνοϊκαὶ πρὸς κοινὴν καὶ ἐνοπλον ἐνέργειαν, καὶ πᾶν διαβημα ὄχι μόνον μονομερές, ἀλλὰ καὶ κοινὸν καὶ πάνδημον εἶεν τὸ τοῦ 1889, ἠθέλε ναυαγήσει, ὅπως καὶ ἐγένετο, ἀπέναντι τῶσαν σκοπέλων, εἶνε ἀληθές ὅτι τὰ πράγματα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ ἀφ' ἑνός, λόγοι ἄλλοι ὕψιστοι ἀφ' ἑτέρου, συνηγόρου ὑπὲρ τῆς εἰρημι-

κῆς πολιτικῆς τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ ἀπαισίῳ ἐκείνῳ Κρητικῷ ζήτηματι, οὐχ ἦτοον εἶνε ἐπίσης ἀληθές ὅτι ἔνοχος τῆς παρτάσεως τῆς ἀξιοθρηνητοῦ ἐκείνης καταστάσεως, ἢ ἀπήχησις εἶνε ἡ σημερινή, ἦτο ὁ Γενναδῆς, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐκθέσεων καὶ παραστάσεων τοῦ ὑπρίου ἢ Ἑλληνικῆ κυβέρνησις ἐμόρφωσε γνώμην καὶ ἐχάρατε πορείαν. Ἐάν ὁ λάος ὤφειλε νὰ διαγῆ ἐν εἰρήνῃ καὶ ἡσυχάζῃ, δὲν ὄφειλεν ὅμως μὲ ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας νὰ δέχεται κολαφισμούς, νὰ ὑφίσταται τόσους ἐξευτελισμούς, οὐδὲ ἦτο εἰς αὐτὸν τόσον ἐντίμον νὰ κύβη βαθείως τὸν ἀίχμηνα. Ἐάν ὁ Γενναδῆς ἀνέλαβε τὴν φροντίδα, ὡς ἄλλος χωροφύλαξ, ὅπως τὸν ἀπεκαλέσεν ἐγκριτὸν ἑλληνικὸν φύλλον, νὰ εἰρηνοποιήσῃ τὴν Κρήτην, δὲν τῷ ἐπετρέπετο ὅμως νὰ τὴν συρῆ δεσμίαν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Μαχμοῦτ. Ἦδύνατο νὰ διεξαγάγῃ τὰς σχετικὰς διαπραγματεύσεις ἀνδρικῶς καὶ νὰ περαιώσει τὸ ἔργον ἐντίμου μεσείτου ἀξιοπροπέστερον, καὶ τοιοῦτοτρόπως καὶ τὸν λαὸν νὰ σώσῃ καὶ τὸ γοῆτρον τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξένου νὰ διατηρήσῃ ἀπώτοον. Διότι ἂν τὰ τέκνα τῆς Κρήτης θύματα πένοντα ἄφρονος καὶ ἐξηγρειωμένης πολιτικῆς ἐσφαλόν, δὲν ἐσφαλόν ὅμως ὅπως, διὰ τῆς χυμερποῦς καὶ ἐπονειδίστου διαγωγῆς, διὰ τῆς στρεβλῆς πολιτικῆς ἐνὸς Προξένου τιμωρηθῶσι διὰ τῆς ἀτιμωτικωτάτης τῶν ποινῶν, τὴν ὑποίαν τίς οἶδε πότε θὰ ἐκτίσῃσι, δὲν ἐσφαλόν, λέγομεν, ὅπως ὕστερον τοσαύτης δοκιμασίας χώρα προνομιοῦχος ἀπολέσῃ ἐν μιᾷ στιγμῇ πολὺτιμα καὶ ζηλωτὰ προνόμια, κτηθέντα διὰ θυσίων, δι' ἀγῶνων γυμνασικῶν, δι' αἱμάτων ποταμηθῶν ρευσκάντων, προνόμια, τὰ ὑποία τίς οἶδε πότε θ' ἀνακτήσωμεν, ἀφοῦ τὸ τοιοῦτο δὲν κατώρθωσαν οἱ μεγαλόσχημοι βουλευταὶ, οἵτινες πρὸ τῶν ἐκλογῶν μεγαλυχοῦντες εἶπον πρὸς τοὺς ἀντιπαλοὺς των : «Παραμερίσατε σεῖς, νὰ εἰσέλθωμεν ἡμεῖς εἰς τὴν Βουλὴν διὰ νὰ ἐπαναφέρωμεν τὸ πρῶην καθεστῶς, διότι σεῖς εἰσθε προδῶται καὶ δὲν θὰ τὸ πράξετε». Τὸ κατώρθωσαν ὅμως πραγματι οἱ ἐθνάρχει καὶ βεβαίως τὸ πρῶην καθεστῶς ἀποτελεῖ ὁ ψηφισθεὶς νόμος περὶ ἀγροφυλακῆς, ὅστις εἶε ἀντιγραφή προγενεστέρου, ἢ κατάργησις τῶν γυμνασίων καὶ ἡ δικτήρησις ἐνὸς ἐν Ἡρακλείῳ, ἢ ψήφισις τοῦ τραγελαφικοῦ ἐκείνου δημοτικοῦ νόμου. Ἄλλ', ἀφοῦ ὁ λάος ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Προξένου θυσιασῆς σῆμην καὶ φιλοτιμίαν ἀπέναντι ὑψηλοτέρης ἰδέας, πῶς ὁ κ. Πρόξενος δὲν ἐφρόντισεν ὅπως τεθῆ συγχρόνως τέρμα εἰς τὸ μαρτύριον τοῦ λαοῦ τούτου διὰ τῆς ἀνακτήσεως τῶν προνομίων του, τοῦ πρῶην καθεστῶτος; Ἡμεῖς ἀποδίδομεν τὴν ἀπαισίαν λύσιν τοῦ δραματός τοῦ 1889 οὐχὶ εἰς τὴν ὑλικὴν ἀδυναμίαν μας, ἀλλ' εἰς τὴν διπλωματικὴν ἀνικανότητά μας, εἰς τὴν ἐπιπολιότητα, εἰς τὴν ἀδράνειαν μας. Καὶ ἰδοὺ διατὶ ἡμεῖς αἰτιώμεθα καὶ κακίζομεν τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως.

Ἄλλὰ τὸ λυπηρὸν καὶ ἐπαίσχυντον ἔργον τοῦ Γενναδῆ δὲν ἔληξεν ἕως ἐδῶ. Μόλις ἤρχισε νὰ αἰθριούται ὁ πολιτικὸς ὄριζον καὶ ὁ τόπος ἤρχισε ν' ἀναλαμβάνη ἐκ τοῦ πιέζοντος τὰ στήθη αὐτοῦ ἐπιχάλτου χάρις εἰς τὰ διαγγέλματα καὶ τὰς ἐγκυκλίους τῆς προσωρινῆς Συνελεύσεως τοῦ 1889, καὶ ὁ Πρόξενος ἐνεκαίνισεν ἕτερον σατανικώτερον στάδιον. Πρὸ τῆς συγκλήσεως τῆς Βουλῆς, ἣτις ἤρχει ἐπὶ ἐξουσίαν, ἤρχισε νὰ καταραδιουργῇ καὶ νὰ κατασκευασθῇ πρόσωπα μεγάλας ὑπηρεσίας καὶ ἐκδουλεύσεις πρὸς χάριν τῷ τόπῳ. Ποῖον ἐκ τῶν ὑποψηφίων καὶ ἀποτυχόντων βουλευτῶν ἐν τε τῇ Κυδωνίᾳ καὶ Ἀποκορώνῳ δὲν ἀπεκάλεσε προδότην καὶ ἀντιπατριώτην, ὅτε ἐξώρκιζε τὸν λαὸν νὰ καταψηφίσῃ αὐτῷ ποιούμενος κατάχρησιν τῆς ἐξουσίας καὶ τοῦ ἀξιώματός του, διότι οἱ ὑποψήφιοι ἐκεῖνοι δὲν τῷ ἤρεσαν, διότι αὐτὸς συνεπάθει πρὸς ἄλλους μετὰ τῶν ὑποίων εἶχε συνηνοθηθῆ βεβαίως νὰ συνεχίσῃ τὸ ὀλέθριον διὰ τῇ Κρήτην ἔργον, ὅπως καὶ ἐγένετο, καὶ μάρτυς τούτου εἶνε ἡ προώρως διαλυθεῖσα Βουλὴ, προῖον τῆς δολοφονοῦ διὰ τὴν Κρήτην πολιτικῆς του. Ἄλλὰ ἐνν ἐπιτρέπεται τῷ κ. Γενναδῆ νὰ πολεμῇ τοὺς ἀτομικοὺς του ἐχθροὺς, δὲν ἐπιτρέπεται ὅμως νὰ φαίνεται τόσο ἀχάριστος καὶ κκεντρεχῆς πρὸς τοὺς πρυστάτας του. Ἐλησμόνησεν ὁ κ. Γενναδῆς ὅτι ὁ ὑποψήφιος βουλευτῆς Ἀποκορώνου καὶ ἐκδότης τῆς «Μεσογείου» Ἰωάννης Γ. Παπαδάκης διὰ τῶν ἐνεργειῶν του καὶ τῆς προσωπικῆς του ἐπιρροῆς παρὰ τῷ ἀρμοδίῳ ὑπουργεῖῳ ἐματῶσε κατὰ παράκλησιν αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Προξένου τὴν εἰς Θεσσαλονικίαν μετάθεσιν του, ἐλησμόνησεν ὅτι ὅταν σύμψας ὁ Ἕλληνας τύπος κατελάει κατ' αὐτοῦ μόνῃ ἡ «Μεσόγειος» κατήλθεν εἰς τὸν ἀγῶνα ὑπεραπολογουμένη τῆς διαγωγῆς του. Καὶ ὅμως οἶα μαύρη ἀγνωμοσύνη. Κατὰ τὰς ἐνεργηθείσας ἐσχάτως βουλευτικὰς ἐκλογὰς κατήλθε πάνοπλος ὁ κ. Πρόξενος εἰς τὸν ἀγῶνα οὐχὶ ὑπερασπιζόμενος τὸν πρυστάτην του, ἀλλὰ ἐπιλήσμων τῶν στοιχειωδιστέρων τῶ ἐνεργητοῦμένων ἠθικῶν ὑποχρεώσεων, λυσσῶδῶς πολεμῶν αὐτὸν οὐδὲ τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ ὑπολήψεως φειδόμενος. — Ἐάν, κ. Γενναδῆ, σοὶ ἀρέσκει ἢ σὲ συμφέρει ν' ἀποκαλῆς προδότας τοὺς ἄλλους, ὀφείλεις καὶ σὺ καὶ οἱ ἐχθροὶ σου Κυθηραῖοι νὰ μεταβῆτε εἰς τὴν πατρίδα σας καὶ ἐκεῖ δύνασθε ν' ἀποκαλῆτε ὅπως θέλετε τοὺς συμπατριώτας σας. Ὁ Κρητικὸς λαὸς δὲν θὰ σας ἐπιτρέψῃ πλέον νὰ τὸν ὑβρίζητε ἀπονέμοντες αὐτῷ τὸν τίτλον τοῦ προδότου καὶ ἀντιπατριώτου. Ἡ πορεία καὶ διαγωγὴ τοῦ Γενναδῆ κατήντησε πλέον σκανδαλώδης καὶ ἀφόρητος, ἀπάδουσα πρὸς τὸ προξενικὸν ἀξίωμα καὶ πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου. Ἐξήντησε τὸν προξενικὸν θεσμόν, διήρσε τὸν λαόν, ἐσπείρας τὸν σπόρον τῆς διχονοίας καὶ τοῦ μίσους εἰς ἀπάσας τὰς τάξεις καὶ ἐκήρυξε τὸ διαζύγιον μετὰξὺ Προξενείου καὶ ἐγκρίτων μελῶν τῆς πολιτείας καὶ

τῆς κοινωνίας. Ἄλλὰ χάριν ἐνὸς Προξένου, ἐνὸς Γενναδῆ, ἡ νέα Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις πατριωτικῶς ἐργαζομένη καὶ κηδομένη τῶν συμφερόντων τοῦ Ἑλληνισμοῦ δὲν θὰ ἀνεχθῆ τοιοῦτους ἀντιπροσώπους, οὐδὲ θὰ ἐπιτρέψῃ τοῦ λοιποῦ εἰς πάντα ἄλλον νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔχαρι τοῦτο ἔργον. Ἄλλὰ καὶ ὁ τόπος ἐξ ἄλλου θὰ δώσῃ μετ' ὀλίγον εἰς τὸν κ. Γενναδῆν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἀρκεῖ πλέον ὁ καιρὸς, καθ' ὃν ὠργιάζε καὶ ἐπαίξεν ἐν οὐ παικτοῖς. Τοιοῦτοι εἶνε οἱ ἄθλοι τοῦ κ. Γενναδῆ, ὅστις ἀναχωρῶν ἐκ Κρήτης θ' ἀφήσῃ ἀνεξέλειπτα ἔγγραφα κακοδιοικήσεως, ὅστις ἐγκαταλείπων τὸν τόπον, θὰ ἐγκαταλείψῃ οὐχὶ ἀγαθὴν μνήμην, ἡ δὲ σύγχρονος ἱστορία ἐν οὐδεμιᾷ τῶν σελίδων αὐτῆς θέλει ποιήσῃ εὐφημον μνησίαν τοῦ ὀνόματός του. Τὸ ἐν Χανίοις Γεν. Ἑλληνικὸν Προξενεῖον ἀπόλωσε πρὸ πολλοῦ τὸν ἀληθῆ αὐτοῦ προορισμόν. Τὸ προξενικὸν γραφεῖον μετεβλήθη εἰς δικηγόρον, περικυκλωθὲν ὑπὸ μίᾳ σπειράς, ἧς ἀρχηγοὶ τυγχάνουσιν ὀλίγοι Κυθηραῖοι, Βενιζέλος, Κλεαρχιδεῖον, Μουάτσας, Κατελούζος, (ὁ γνωστὸς Ποκαμβόλδ, ὁ ἀπόβλητος μνηστήρ). Οὐδεμίαν ὑπόθεσιν διεξάγεται ἐνώπιον τῶν τουρκικῶν δικαστηρίων, ἐνώπιον αὐτῆς τῆς ἀστυνομίας, παρισταμένου ἐνὸς τῶν μελῶν τῆς ἀνωτέρου σπείρας, ὡς δικηγόρων, χωρὶς νὰ λάβῃ μέρος καὶ ὁ Προξένος. Ἄλλὰ θὰ ἴτο ὑπερφύτον τὸ πρᾶγμα εἰάν τὸ προξενικὸν γραφεῖον περιορίζετο εἰς μόνην τὴν μεταβολὴν ταύτην. Λίαν ἀναξίως, λίαν ἀναξιοπρεπῶς συνάπτονται ἐν αὐτῷ συμβάσεις περὶ λαθρεμπορίου, περὶ μεσιτειῶν καὶ περὶ πολλῶν ἄλλων ἐπιχειρήσεων. Κατὰ τὴν μεταξὺ Σακῆρ βαγκικῶν καὶ Μπούζου ἢ Μαρουδῆ δίκην ἐμετρήθησαν πενήτηντα χρυσὰ εἰκοσὸφραγχα ὅπως γίνῃ χρῆσις τῆς ἐπιρροῆς τοῦ Προξένου παρὰ τῆ διοικήσει πρὸς ἐκδοσιν ὑπὸ τῶν δικαστηρίων ἀποφάσεως ὑπὲρ τοῦ Μπούζου. Ἄς ἐρωτηθῆ ὁ Μουσᾶς Ἰμπζηκάκης πόσα ἐμέτρησε καὶ αὐτός, διότι δὲν γνωρίζομεν ἀκριβῶς τὸν ἀριθμόν. Πῶς ἐφάνη ἡ διαγωγὴ τοῦ Προξένου, ἀρνηθέντος ν' ἀναγνωρίσῃ τὸν ἀρχιμηχανικὸν τῆς διοικήσεως κ. Σαβθάκην ὡς ὑπῆκοον Ἕλληνα κατὰ τὴν οὐκ ἀδελφωτῆ ἐκείνην ὑπόθεσιν καθ' ἣν ἐνδιαφέρονται Βενιζέλιδες καὶ Κατελούζιδες; Ἐρχόμεθα ἤδη εἰς τὸ λοιπὸν προσωπικόν. Ὑποπρόξενος δὲν ὑπάρχει ἀπὸ πολλοῦ. Ἄρα οὐδεὶς λόγος περὶ αὐτοῦ. Ἄλλ' εἰάν περὶ τοῦ διερμηνεύου μας, τοῦ κ. Καβαλιέρου, τὸ οἰκεῖον ὑπουργεῖον ἐφρόντιζε νὰ ἐξετάσῃ, ἢ εἰάν ὁ κ. Σακελλαρόπουλος ἐξέθετε τὴν ἀλήθειαν, βεβαίως οὔτε ἐπὶ στιγμὴν θὰ διετηρεῖτο τοιοῦτος ὑπακλληλός, ὅστις, ἐνῶ φέρει τὸν τίτλον διερμηνεύου ὄχι μόνον οὐδεμιᾶς ξένης γλώσσης εἶνε κατοχός, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ γλώσσῃ του εἶνε ἀστοιχείωτος. Πάντες ἐν Χανίοις γνωρίζουν ὑποσίαν κακὴν ἐντύπωσιν παράγει τὸ κωμικόν τοῦ πραγματοῦ. Διερμηνεύς ἀνευ γλωσσῶν! Ἀηδιάζομεν νὰ περιγραφῶμεν τὰ λοιπὰ αὐτοῦ ἐλαττώματα, τὰ ὑποῖα τὸν παρακολουθεῖν ἀφ' ἧς ἐποχῆς διε-

τέλει δικαστικός κλητήρ παρά τῷ αὐτῷ προξενείῳ. Σήμερον δικαστικὸς κλητήρ τυγχάνει εἰς τρελλός, ἀλλ' εἶνε γυναικάδελφος τοῦ κ. διερχομένου. Ἐτερος κλητήρ εἶνε κωφάλλος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς μὲ τὸν αὐτὸν δεσμὸν συγγενείας συνδέεται μετὰ τοῦ Καβαλιέρου. Τὶ ὠραῖον συμπλεγμα προξενικῶν ὑπαλλήλων ἐν Τουρκίᾳ καὶ δὴ ἐν Κρήτῃ.

Η ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΚΡΗΤΩΝ

Ἡ Βουλὴ τῶν Κρητῶν, ἀνταποκριθεῖσα εἰς τὰς προσδοκίας τοῦ Κρητικῷ λαοῦ ἐπαύσατο ἐργαζομένη! Οἱ βουλευταί, οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ ἀνεχώρησαν ἐκ Χανίων διὰ τὰ σπήτια των! Καὶ ἐπραξαν; μηδέν! Ἦλθον, ἐπληρώθησαν καὶ ἀπῆλθον. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ δὲν συνεπλήρωσαν καὶ τὸν ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζόμενον διὰ τὴν Βουλὴν χρόνον, ἀποτόμως διακόψαντες τὰς συνεδρίας. Καὶ ὅμως τῆς ἀποτόμου ταύτης διακοπῆς τῶν συνεδριῶν, τῆς κατ' ἀρχὰς ἀποδοθείσης εἰς κακόβουλον ἀνίαν ἢ παιδαριώδη νοσταλγίαν, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς ἐλλείψεως συζητησέμεων ὑλης, ἐγνώσθη κατόπιν ὅποια τις ἦτο ἡ ἀφορμὴ καὶ σπεύδωμεν ἀσμένως νὰ μεταδώσωμεν ταύτην. Ἐγγραφον διαμαρτυρίας δηλ. κατὰ τοῦ νῦν καθεστῶτος καὶ ἐξαιτούμενον τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ πρώην τοιοῦτου, συνταχθέν ἐν Ἀθήναις καὶ φέρον τὰς ὑπογραφὰς τῶν ἐγκριτωτέρων Κρητῶν καὶ ὀπλαρχηγῶν διεβιβάσθη εἰς τὴν χριστιανικὴν Βουλὴν ὅπως ὑπογραφῆν παρ' αὐτῆς ἐπιδοθῆ τῇ Διοικήσει. Ὁ Μητσοτάκης ὅμως, ὁ πρόεδρος τῶν εἰδικῶν συνεδριῶν, πληροφορηθεὶς, ὡς εἰκός, τὸ πρᾶγμα μετέβη καὶ ἐπρόδωσε τὸ τοιοῦτον εἰς τὸν διοικητὴν, ὅστις καταθρονηθεὶς καὶ προσκαλεσάμενος τινὰς τῶν βουλευτῶν, ἐπέβαλεν αὐτοῖς ν' ἀπαιτήσωσι τὴν διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν καὶ τοὶ ὑπελείποντο 10 ἐργάσιμοι ἡμέραι. Οἱ ἐπιφορτισθέντες βουλευταὶ ἐξέτελέσαν τὰς διαταγὰς τῆς Διοικήσεως καὶ τούτου ἕνεκεν ἐφυγαδεῦθη ἡ Βουλὴ. Τὸ ἀστῆιον δ' εἶνε ὅτι οἱ Ταῦρκοι ἐπέμενον, ὅπως ἡ Βουλὴ συνεχίσῃ τὰς ἐργασίας της, ἄχρις οὗ ὁ διοικητὴς ἐξηγήσῃ τὸν λόγον αὐτοῖς. Ἰδοὺ οἱ λόγοι δι' οὓς ἐφυγαδεῦθη ἡ Βουλὴ. Οἱ δὲ βουλευταὶ ἀνάνδρως καὶ λαθρεμπορικῶς ἀπῆλθον, μὴ λογιζάμενοι παντάπασιν τὰ συμφέροντα τοῦ τύπου, τὴν ἀποστολὴν των ἐπὶ τέλους. Καὶ ἔπειτα τολμῶσι νὰ ὁμιλῶσι περὶ ὁμονοίας, περὶ συμφερόντων τῆς νήσου. Εἶνε ἀληθὲς ὅμως ὅτι χριστιανικώτατα ἐπολιτεύθησαν! Διότι μηδὲν δημιουργήσαντες, ἀπὸ

του μηδενός, ως ο Θεός, ἄρξονται δημιουργούντες τὰς τύχας τοῦ Κρητικῆς λαοῦ. Ἄλλ' ἔλθωμεν εἰς τὰς ἐργασίας τῆς. Πῶς εἶνε αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τὰ προγράμματα; Πῶς ἡ δικηρυλλομένη **ὁμόνοια**, ἥς τὸ φεσμα τεχνήντως προβλήθη ἐν ὑπὸ προσώπων ὀργανωμένων ὀπισθεν τοῦ ἔθνους ὅπερ ἀντιπροσωπεύουσι, καὶ ἐτέρων γηραιῶν πολιτευομένων, γηρασάντων ἐν συνεχείᾳ καὶ ἀδιαιρέτῳ πολιτικῇ ἀφροσύνῃ, ἐξηπάτησε τὸν Κρητικὸν λαόν; Πᾶς τις ἀκούων παρὰ τῶν κυρίων τούτων τῆν ἐπαγγελιομένην **ὁμόνοιαν**, ἀνακουφίζετο ἐλπίζων βελτίωσιν τῆς κκοδαμιομένης τοῦ τόπου καὶ ἐπούλωσιν τῶν πληγῶν τοῦ 1889, οὐ τινος τὰς εὐθύναις αὐτοὶ οὗτοι κατὰ μέγα μέρος ὑπέχουσιν. Ἄλλὰ φεῦ! Ἦτο ἰστός ἀρχῆς βυσσοδομηθεὶς ἐν τῇ παχυλῇ σκοτίᾳ καὶ τῇ προσωπικῇ διαφθορᾷ, γλκλευθεὶς πρὸς ἐξυπηρέτησιν ὀρισμένων προσωπικῶν συμφερόντων ὑπὸ ὀρισμένων ἀτόμων, ὑπὸ τῶν διευθυνόντων τὰ τῆς οἰκίας Τοπχανᾶ, ἧτις οἰκία κατὰ τοὺς διεθνεῖς νόμους θεωρεῖται ξένον ἔδαφος καὶ καλεῖται διὰ τοῦ ὀνόματος Ἑλληνικὸν Προξενεῖον. Ἐάν ὁ λαὸς ἐξηπατήθη, ὁ λαὸς δὲν πταίει. Ὁ λαὸς ὄφειλε τὴν ἰδέαν τῆς ὁμονομίας νὰ ἐγκολπωθῆ καὶ τοὺς ἱεροφάντας ταύτης νὰ ὑποστηρίξῃ. Ὁ λαὸς ἠπατήθη ἀπαξ, ἵνα μὴ ἀπατηθῆ πλέον. Ἄλλὰ τούτο εἶνε τὸ λυπηρὸν καὶ πολλῶν κικῶν πρόξενον γενησόμενον, ὅτι ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ ἔθνους, ὅπερ ἡ Κρητικὸς λαός, ὡς αὐταδέλφον καὶ ὁμομήτριον ἐθεώρησε καὶ θεωρεῖ, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ ἔθνους τούτου ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ του, οἱ ἥς περιβάλλεται ὑπὸ τοῦ ἔθνους του, καταφωράται καταδουλιεύομενος καὶ συκοφαντῶν τὸν Κρητικὸν λαόν, χάριν τεσσαρῶν ἢ πέντε δικηγόρων, οὐδεμίαν πρὸς τὸν Κρητικὸν λαὸν σχέσιν ἔχόντων, οὐδεμίαν εὐκογενειακὴν ἢ προσωπικὴν ὑπηρεσίαν παρασχόντων τῷ τόπῳ, ἀλλὰ καταχρωμένων τῆς ἐπιεικείας τοῦ φωμίζοντος αὐτοὺς λαοῦ καὶ οὐ μόνον τούτο, ἀλλ' αὐτοὶ οὗτοι ἦσαν ἐκεῖνοι οἵτινες διέφθειραν καὶ παρέσυρον τὸν μακαρίτην Σαρτίνσκην καὶ συνετέλεσαν οὕτω εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ 89. Εἰς ἀντιπρόσωπον τοιοῦτον ὁ λαὸς εἰς τὸ μέλλον θὰ πιστεύῃ ποτέ; Ἐπομένως πᾶσα παραινέσις τοῦ ἐλευθέρου ἔθνους διὰ τοῦ στόματος τοῦ ἀντιπροσώπου τούτου θὰ ἀκούηται εἰς τὸ μέλλον; Ἀμφίβαλλομεν, ἀλλὰ νομίζομεν ὅχι! Τὸ σχέδιον κατεστρώθη καὶ ἡ ἀπαστολικὴ ἰδέα τεθεῖσα ἐν ἔργῳ ἐπέτυχε πληρέστατα, διότι ὁ λαὸς ἐπίστευσε εἰς τὴν φαινομενικὴν ὁμόνοιαν, εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ ἀδελφοῦ λαοῦ, ὅστις υἰοθέτησε τὸ σχέδιον. Ἄλλ' ὀπισθεν τοῦ σχεδίου ἐκρύπτετο, ὡς εἶπομεν, ἡ προσωπικὴ ἐμπάθεια καὶ ἡ ἀρχὴ του ἦτο, ἡ **καταπάταιδις καὶ ἐξουθενώσις τῶν ὑγιῶν στοιχείων**. Ἡ συστηματικὴ αὕτη καταδίωξις δὲν περιορίσθη εἰς λόγους μόνον, ἀλλ' οἱ ὀπαδοὶ τῆς ὁμονομίας καὶ ἐνόπλιος ἠθέλησαν νὰ ὑποστηρίξωσι τὰς ἀρχὰς των, μαρτυρεῖ ἡ ἐνοπλιος διαδήλωσις τῶν Κυδωνικῶν ἢ προκαλέσασα τοὺς μυχτηρι-

σμούς τῶν Τούρκων καὶ ἠδύναντο ὡσεὶ ἐκπληροῦντες εὐγενές ὑπὲρ τῆς πατρίδος καθήκον, νὰ σφάξωσι, νὰ θύσωσι καὶ ἀπολύσωσι τοὺς ἀντιθέτους, ὡς ἐν Ἀποκορώνῳ καὶ Κυθωνίᾳ, ἐὰν μὴ ἡ σύνεσις καὶ ἡ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τῆξιν ἀγάπη δὲν συνείχε τοὺς καταδιωκομένους. Ἐξελέγησαν οἱ βουλευταὶ καὶ συνεκεντρώθησαν ἅπαντες εἰς Χανιά. Ὁ λαὸς ὑπεδέξατο αὐτοὺς ὡς σωτῆρας καὶ ἠλπίζε παρ' αὐτῶν τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ τόπου. — **Ἡ ἐπαγγελία τοῦ πρώην καθεστῶτος; Φενάκη! Ἀπαίτησις τοῦ ἡμίσεως τελωνείου ριτῶς διὰ τοῦ φιομανίου ὀριζομένου πρὸς κάλυψιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ παρουσιαζομένου; Ἀπάτη! Μελέτη καὶ συζήτησις ἐπὶ τοῦ φορολογικοῦ ζητήματος; Οὐδὲ λόγος! Πρότασις ὅπως μὴ αἰ διὰ τοὺς ὑπαλλήλους συντάξεις ἀποστέλλωνται εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀλλὰ χρῆσιμοποιοῦνται ἐνταῦθα; Καλὰ θὰ τὰ ποῦμεν! Ἀνόρθωσις τῆς ἀποκτανωθείσης καὶ ἐξανδραποδισθείσης δικαιοσύνης; Τοῦ χρόνου! Μέτρα ὑπὲρ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας; Καλὸ δὲν βραγυέσαι! Χωροφυλακί; Ὁ διοικητὴς ἄς φροντίσῃ! Γεωργία, παιδεία, συγκοινωνία; Δὲν ἔχομεν παράδες! Τί λοιπὸν ἔκαμαν; Οὐδὲν, ὡς ἔφθμεν εἰπόντες. Ἐφώναζον οἰκονομίας. Ἀλλ' αἱ οἰκονομίαι περιωρίσθησαν εἰς ἐλαττώσεις μὲν μισθῶν ὑπαλλήλων μὴ οὖσας ὅμως ἀναλόγους πρὸς τὰς θέσεις, αἵτινες ὄφειλον νὰ καταργηθῶσιν ὡς περιττόταται, ὡς ἡ τοῦ Ἀξελῶ καὶ ἄλλαι, ἀλλ' ὧν ἡ καταργησις προσέκρουεν εἰς τὰς θελήσεις τοῦ διοικητοῦ. Καὶ οὐ μόνον τοῦτο ἀλλ' ὅτι οἰκονομίαν συνεκέντρωσαν ἐκ τῶν περικόψεων τῶν πτωχοτάτων ὑπαλλήλων, τὸ προσέφερον εἰς τὸν ὑποδιοικητὴν, ἀναβιδάσαντες τὴν μισθοδοσίαν τοῦ ἀπὸ 50 λιρῶν εἰς 100. Κατήργησαν τοὺς παρέδρους τῶν Εἰρηνοδικείων καὶ διέφθειραν τὴν δικαιοσύνην ἀκόμη ἄπᾳξ, παρασχόντες τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου καὶ εἰς τοὺς γραμματεῖς αὐτῶν. Βλέπομεν ἀναγεγραμμένα ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς περὶ κατατάξεως τῶν ζητημάτων ἐπιτροπείας τὰ ἑξῆς, ὡς χρήζοντα συζητήσεως ἢ ψηφίσεως.**

Α' Ὑπὸ μὲν τῆς Διοικήσεως.

1) Προϋπολογισμὸς. 2) Νομοσχέδιον περὶ ὑποθηκοφυλακείων. 3) Νομοσχέδιον περὶ ἐκτοπίσεως τῶν συγγενῶν τῶν ἐπὶ φυλετικῶς φόνους καταγορευμένων. 4) Νομοσχέδιον περὶ κατασχίσεως τῆς περιουσίας τῶν ἐπὶ φυλετικῶς φόνους καταγορευμένων φυγοδικῶν. 5) Νομοσχέδιον περὶ ὕδαποιας. 6) Νομοσχέδιον περὶ ἀναστολῆς τῶν ἀναγκαστικῶν ἐκποιήσεων. 7) Δικαστικὴ τροποποιήσις καὶ συμπληρώσις. 8) Στατιστικὴ τῆς ποινικῆς διαχειρίσεως τῶν δικαστηρίων. 9) Στατιστικὴ τῆς πολιτικῆς καὶ ἐμπορικῆς διαχειρίσεως τῶν δικαστηρίων. 10) Ἀπολογισμὸς τοῦ 1894. 11) Ἰσολογισμὸς κοινωφελοῦς ταμείου ἀπὸ τοῦ 1889

—1895. 12) Αναλυτικοί πίνακες του ταμείου τῆς συντάξεως τῆς χωροφυλακῆς ἀπὸ τοῦ 1889—1895.

Β'. Τὰ ὑπὸ βουλευτῶν ὑποβληθέντα.

1) Περὶ δικαιομάτων τῶν δικηγόρων ἐπὶ πολιτικῶν καὶ ἐμπορικῶν δικῶν. 2) Περὶ συντάξεως τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων Κρήτης. 3) Πρότασις περὶ καταργήσεως τῶν παρέδρων τῶν Εἰρηνοδικείων. 4) Πρότασις περὶ ἐξουσιοδοτήσεως τῆς Γενικῆς Διοικήσεως, ὅπως διαπραγματευθῆ τὴν κατασκευὴν τῶν λιμένων Ἡρακλείου, Ρυθύμης καὶ Χανίων. 5) Πρότασις ὅπως γίνωσιν ἄμισθα τὰ μέλη τῶν κατὰ τμήματα Διοικητ. συμβουλίων. 6) Πρότασις περὶ βελτιώσεως τοῦ κανονισμοῦ τοῦ κοινοφελούς ταμείου καὶ περὶ ἐξελέγξεως αὐτοῦ. 7) Πρότασις περὶ παύσεως καταδιώξεως τῶν ἐνοικιστῶν τοῦ 1889. 8) Πρότασις περὶ ἐξελέγξεως τῆς εἰσπράξεως καὶ διαθέσεως τῶν εἰσπραχθέντων χρημάτων διὰ τὰς ἀπέζημιώσεις τῶν ζημιωθέντων κατὰ τὴν ἀνωμαλίαν τοῦ 1889. 9) Νομοσχέδιον περὶ ἀγροφυλακῆς. 10) Πρότασις περὶ τροποποιήσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ δημοτικοῦ νόμου.

Γ'. Τὰ ὑπὸ μὴ βουλευτῶν ὑποβληθέντα.

1) Ἀναφορὰ τοῦ κ. Ἀνθρ. Κοπάση πρὸς παρασκευὴν λιμένων καὶ σιδηροδρόμων ἐν Κρήτῃ. 2) Ἀναφορὰ φαρμακικοῦν, δι' ἧς ζητεῖται ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ περὶ πωλήσεως φαρμάκων νόμου. 3) Ἀναφορὰ περὶ συστάσεως Εἰρηνοδικείου ἐν Ἀγίῳ Νικολάῳ Μιραβέλλου.

Ἐκ πάντων τούτων ἐκ μὲν τῶν ὑπὸ τῆς Διοικήσεως ὑποβληθέντων, μόνον ὁ προϋπολογισμός, τὸ περὶ ὑδοποιίας καὶ δικαστικαὶ τινες μεταρρυθμίσεις, οὐχὶ οὐσιώδεις ὅμως συνεζήτηθησαν τοσοῦτον ἀτελῶς τοσοῦτον ἐπιπολαιῶς καὶ ἡλίκις σιδηροδρομικῆς ταχύτητος, ὥστε ἐνόμιζέ τις ὅτι οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους σιδηροδέσμοι ἤγθησαν δι' ἀγχαρείαν τινά. —

Ἐκ δὲ τῶν ὑπὸ βουλευτῶν ὑποβληθέντων, μόνον τὸ περὶ εἰρηνοδικειακῶν παρέδρων, ἡ πρότασις, ὅπως γίνωσιν ἄμισθα τὰ τῶν ὑποδιοικήσεων συμβούλια, ἡ περὶ παύσεως καταδιώξεως πρότασις κατὰ τῶν ἐνοικιστῶν τοῦ 89, τὸ περὶ ἀγροφυλακῆς, καὶ ἡ πρότασις περὶ τροποποιήσεως ἄρθρων τινῶν τοῦ δημοτικοῦ νόμου συνεζήτηθησαν καὶ ἐψηφίσθησαν. — Ἐκ δὲ τῶν ὑπὸ ἰδιωτῶν ὑποβληθέντων οὐδὲ ἐν, οὔτε συνεζήτηθη οὔτε ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν.

Ἄλλ' ἴδωμεν ἤδη μᾶλλον συγκεκριμένως τὰς ἐργασίας τῆς Βουλῆς.

Ἡ πρώτη τῶν συνεδρίων κατατρίβεται εἰς τὸν λόγον τοῦ Διοικητοῦ ὅστις συμβουλευὼν συνιστᾷ 1) μεταρρυθμίσεις ἐπὶ τοῦ ἐκλογικοῦ νόμου, περιορίζων ταύτας ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βουλευτῶν καὶ τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν. 2) Τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν καὶ 3) τὰ οἰκονομικά. Ἐκ τούτων ὅμως οὐδὲν συνεζήτηθη, διότι ὁ συντάχθεις προϋπολογισμός ὑπὸ τῆς ἀπίρου περὶ τὰ οἰκονομικά ἐπιτροπείας ἐψηφίσθη

άπλως διά τόν τύπον, δέν ἐγένετο δέ οὐδαμιά ἐπ' αὐτοῦ συζήτησις, διότι λέγει αἱ βάσεις αὐτοῦ ἦσαν ἀμφίβολοι, τῶν εἰσοδημάτων τούτεστι τῶν ἐκ τοῦ νέου φορολογικοῦ συστήματος βεβαιωθησομένων ὄντων ἀμφιβόλων. Μὲ ἄλλους λόγους δυνάμεθα δηλ. τὸ ἐπόμενον ἔτος νὰ εὐρεθώμεν πρό τελείου οἰκονομικοῦ βαρῆρου, ἐάν τὸ φορολογικὸν σύστημα τὸ ἐσχάτως εἰσχυθὲν δέν ἀποδειχθῆ τέλειον ἢ τοῦλάχιστον ἐπαρκές. Καί ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐρωτῶμεν τοὺς συντάκτας τοῦ προϋπολογισμοῦ τί γενήσεται, ἐάν αἱ ὑποψαῖα μας μετατραπῶσιν εἰς ἀβεβαιότητα; Δέν ἤξιζεν ἄρα γε ἡ Βουλὴ νὰ συζητήσῃ αὐτάς τὰς βάσεις τοῦ νέου φορολογικοῦ συστήματος; Ἐάν δ' ὑποθέσωμεν ὅτι ἐχαρίσθη τῇ Διοικήσει ὅπως μὴ φέρῃ περιπλοκὰς μεταξὺ Διοικητοῦ καὶ Πύλης, ἢ μεταξὺ Βουλῆς καὶ Πύλης ἐπιτρέπεται ἐρωτῶμεν, εἰς τὴν ἀντιπροσωπεῖαν τοῦ τόπου, ὠχυρωμένην ὀπισθεν τῆς ἐπαγγελλομένης ὁμοιοῦς καὶ ὑποστηριζομένη ὑπὸ τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ, ἐπιτρέπεται νὰ συναπτῇ τοιοῦτου εἶδους συναλλαγὰς;

Ἡ δευτέρα συνεδρία κατατρίβεται εἰς τὰς ἐξελέγξεις τῶν βουλευτῶν, ὧν αἱ ἐκλογαὶ πάσαι ἐπικυροῦνται καὶ δύο μάλιστα καθ' ὧν ὡς ἐκ τῶν κρητικῶν ἐφημερίδων ἐξαχεται, ὑπάρχον νομιμώταται ἐνστάσεις. Ἡ Βουλὴ ἄρα καταφρατάται πατριάζουσα.

Ἡ τρίτη καὶ τετάρτη συνεδρία κατατρώγεται εἰς τὸ περὶ ἀγροφυλακῆς νομοσχέδιον. Τὸ νομοσχέδιον τοῦτο καθαρῶς προσωπικὸν ὑπεβλήθη καὶ ὑπεστηρίχθη ὑφ' ἐνὸς δασκάλου, ὃν ὁ κόσμος ἐπὶ δύο ἡμέρας ἤκουε φλυαροῦντα καὶ ἀναμασσῶντα τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς, ἕως οὗ ἐπὶ τέλους καὶ ἐψηρίσθη, οὐδένα τὸν πρακτικὸν σκοπὸν ἔχον, ἀλλ' ἀπλῶς σκοποῦν τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τοῦ εἰρημένου δασκάλου. Νόμος περὶ ἀγροφυλακῆς ὑπῆρχεν, ἀλλὰ δέν ἤρесе φαίνεται εἰς τὸν δασκάλον. Θὰ εἰπῆτε ἀλλὰ διατί τότε ἡ Βουλὴ νὰ ἐπιτρέπῃ τοιαύτην γλιεράν ἀγόρευσιν; Διότι ἐάν ὁ δασκαλὸς ἔπαυε φλυαρῶν, οὐδεὶς ἄλλος εἶχε διαθέσιν νὰ ὁμιλήσῃ περὶ οὐδενὸς ἄλλου ζητήματος. Τοιαύτη ἀρασίς καὶ δικαιοτυχία πῶρωσις εἶχε καταλαβῆ τοὺς Κρήτας βουλευτάς. Διὰν προσφυῶς δέ, βουλευτῆς τις ἐκ Σφακίων, ὑποβάλλων νομοσχέδιον περὶ ζωοκλοπῆς ἢ δημοσίας ἀσφαλείας, δέν ἐνημούμεθα ἀκριβῶς, ἀπήντησεν, ἐπὶ τῇ παρατηρήσει βουλευτοῦ τινος, ὅτι πανηγυρικώτατα θ' ἀπορριφθῆ, «ἔστω, ἄς φαινόμεθα ὅτι κἄτι κἀνομιμον, διότι ἕως τώρα τίποτε δέν ἐκἀμαχμεν». Ἡ πέμπτη τῶν συνεδριῶν κατατρίβεται εἰς παράκλησιν ὅπως ἐλαττωθῆ ὁ ἐξαγωγικὸς δασμὸς τοῦ Ἑρακλειωτικοῦ Κονιακ. Ἡ ἕκτη, ἑβδόμη, ὄγδῃ, ἑνάτῃ, δεκάτῃ, ἐνδεκάτῃ καὶ δωδεκάτῃ, εἰς ἐπουσιώδεις δικονομικὰς μεταρρυθμίσεις, καταλιπούσης τῆς Βουλῆς τὴν περὶ νόμων μελέτην, εἰς εἰδικὴν ἐπιτροπὴν, ἐπιφορτισθεῖσαν νὰ μελετήσῃ αὐτοὺς καθ' ὅλον τὸ ἔτος μέχρι τῆς προσεχοῦς συνόδου, διότι λέγει δέν

είχον καιρόν. Τὸ δικαστικὸν ζήτημα ἦτο τὸ σοβαρώτατον τῶν ζητημάτων, καὶ ἐν τούτοις πρὸς τὸ θεαθῆναι μεταρρυθμίσεις τινὲς ἐγένοντο. Ἡ ἐξαετὴς ἀπουσία τῆς Βουλῆς ἔδωκε καιρόν εἰς τὴν Διοίκησιν κακοβούλως νὰ διαστρέψῃ καὶ ἐξουθενώσῃ τὰ πάντα, διὰ τῆς προσκλησίσεως παχυδέριμου τινὸς ὅστις εἶχε τὸν τίτλον τοῦ νομοθέτου (sic). Τοιοῦτος δικαστικὸς λαθῦριθος ὑπάρχει, ὥστε ἡδύνατο ἡ Βουλὴ, ἀνασύρουσα πτυγὴν τινα τοῦ καλύπτοντος αὐτὸν παραπετάσματος, νὰ βεβαιωθῇ, ὅτι ὁ διαθρυλλούμενος Μινώταυρος, εἶνε σεσηπῶς τις σκόληξ, ὅστις φέρει τὸ ὄνομα πολιτικῆς καὶ πεινικῆς δικονομίας. Ἀτυχῶς οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν κεντρικῶν καὶ ἀνατολικῶν τμημάτων δὲν εἶχον ὄρεξιν νὰ χάνωσι τὸν καιρόν των περὶ τοιαῦτα μικροπράγματα, τούτων δὲ μὴ συζητούντων ταῦτα, οἱ τῶν δυτικῶν τμημάτων οὔτε νὰ τὰ σκεθῶσιν ἡδύνατο. Ἡ δεκάτη τρίτη ἀριθμεῖ τὴν ὑπόβολήν τοῦ προϋπολογισμοῦ, ὅστις ἐντὸς δευτερελέπτου ἀναγινώσκεται καὶ ψηφίζεται. Τόσον οὐσιώδες ζήτημα δὲν ἤξιζε μεγάλης συζητήσεως. Ὁ προϋπολογισμὸς κατατεμνόμενος εἰς δύο μέρη παρουσιάζει ἰσοζύγιον. Ἐπὶ ἀβεβαίων εἰσπραξέων προϋπολογισμὸς καὶ μάλιστα ἰσοζύγιον παρουσιάζων εἶνε τι γελσίον. Ἐντούτοις τὸ ἰσοζύγιον αὐτὸ εἶνε φαινομενικόν, διότι τὸ ἰσοζύγιον γίγνεται ἄνευ τῶν μέχρι Μαρτίου ὀφειλομένων μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων, ἐὰν δὲ προστεθῶσι καὶ οὗτοι, τὸ ἰσοζύγιον μεταβάλλεται εἰς ὀγκωδέστατον ἔλλειμμα. Ἄλλ' ἔστω ὁ χρόνος ὃ' ἀποδείξῃ τούτο. Ἡ συνεδρία τῆς δεκάτης τεταρτης τελειώνει μὲ τὴν ἐλεγχοὴν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου. Κατὰ τὴν συζήτησιν ταύτην, αἱ, ἡ διαθρυλλουμένη **ὀμόνοια** εἰς ῥάκη μεταβάλλεται, ἐξατμίζεται εἰς τὰ ταπεινά τῶν βουλευτῶν πάθη. Ὁ ἀπόστολος τῆς ὁμονομίας, παρεσύρη καὶ αἴθης. Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, ὑπὲρ οὗ ἡ Βουλὴ σήμερον περιαιγεῖ τὸν δίσκον τοῦ ἐπαίτου, αἰτοῦσα παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως σύνταξιν διὰ τὰς ὑπηρεσίας, ἃς προσέφερε τὸ ἐπικαλούμενον ἀναξιοπαθὲς ἄτομον, εἶχε τὴν τόλμην αὐτὸς καὶ ἕτερός τις ἀμαρτωλὸς πολιτευτῆς ὁ Σήφρακας νὰ παραστῶσιν εἰς τὸ Κρητικὸν Κοινοβούλιον. Αἱ ὑπηρεσίαι, ἃς ἐπικαλοῦνται οἱ Κρήτες βουλευταί, τοῦ **Μητσότακν** εἰσὶν αἱ ἐπόμεναι. Α') Κατελθὼν εἰς Κρήτην κατὰ τὸ 1870 ἠλλαξεν ἄνευ λόγου τὴν **ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν**, ἐξαιτησάμενος τὴν **τουρκικὴν**, ἵνα διαρισθῇ δάσκαλος ἐν Χανίοις. Β') Κατὰ τὸ 1874 ἐπεκατέστη μετὰ τινῶν ἄλλων τὴν **ἀγγλικὴν κατοχὴν**, δι' ὑπογραφῆς ἐγγράφου εὑρισκομένου εἰς τὸ ἐν Χανίοις Ἀγγλικὸν Πραξενεῖον. Γ') Ὡς διοικητικὸς σύμβουλος ἐπὶ Σάββα πασσά ἔλαβεν 80 λίρας καὶ **παισιτύθη** ἀμέσως. Τὸ κρίσιμον τῶν περιστάσεων ἐδικαιολόγησε τὴν λήψιν τῶν 80 λιρῶν καὶ ὁ Σάββας εὖνους ἐλέησε τὸν **λῆπτην**. Δ') Ὡς ἐφέτης ἔλαβεν 100 λίρ. καὶ ἠθώωσε **τοὺς ἀγέτας** τῶν ὑπὸ τὴν **ἰερὰν ὀσημαίαν** ἐπιχειρησάντων νὰ σφάξωσι τοὺς ἀπίστους, τοὺς ὀποίους

ὁ Φωτιάδης ἀλυσσοδέτους ἤγαγεν ἐξ Ἡρακλείου, Ε') Ἐπέχει κατὰ μέρος μέρος τῆς εὐθύνης τοῦ 89. ΣΤ') Κατεπρόδωσε τελευταῖον τὸ ὑπὸ τῶν ἐν Ἀθήναις ὑπάρχοντων καὶ ἐγκρίτων Κρητῶν ἀποσταλὲν ἐγγραφον, περὶ οὗ ἀνωτέρω λέγομεν. Εἰς ἐπίμετρον δὲ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς **ἐψωμίζετο** ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἀπὸ τοῦ 1890 — 1895. Αὐτὸς ἀναξιοπαθὼν ; (!) Ἄλλ' ἴσως ὁ Μητσοτάκης δὲν θεωρεῖ τὴν τελευταίαν του πράξιν ὡς προδοσίαν, διότι δὲν κατήγγειλε τὸ τοιοῦτον εἰς τὸν Μεγμέτ ἢ Κασάν ἀλλ' εἰς τὸν Ἀλέξανδρον. Ὑπὲρ αὐτοῦ λοιπὸν οἱ βουλευταὶ αἰτοῦσι σύνταξιν ; Αἱ ὑπηρεσίαι αἷς προσήνεγκε βεβαίως εἰς ἐγγύρα κλιῶν ὑπὲρ τοῦ τόπου διαθέσεων καὶ ἄξιαι νὰ εἰσαχθῆ εἰς τὸ Πρυτανεῖον ; Ἐξελέγη ὡς δικητικὸς σύμβουλος πρόσωπον, ὑπὸ τῶν Ἡρακλειωτῶν βουλευτῶν, οἵτινες διαρκούσης τῆς Βουλῆς κυριαρχοῦσιν ἐπὶ τῶν ἐκ τῶν δυτικῶν τμημάτων συναδέλφων των, ὡς ἀγραμμάτων καὶ ἀνιχνίων, συνεργούντος καὶ τοῦ Μητσοτάκη, ἀπαρέσκειον τελείως εἰς τὸ τμήμα. Εἴθισται τὸ τμήμα νὰ ἐκλέγη τὸν ἀντιπρόσωπόν του διὰ τὸ δικητικὸν συμβούλιον. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ τμήμα ὑπεδείκνυεν ἄλλον, ὁ Μητσοτάκης, ἐσκέφθη, ἢ μάλλον ἢ ἐν τοῖς παρασκηνοῖς σπείρα, ἥτις ὀφθαλμοφανῶς διὰ σημείων συνεννοεῖτο μετὰ τῶν βουλευτῶν, ἐσκέφθη ἢ ἐκλογὴ νὰ γίνῃ παρ' ὅλης τῆς Βουλῆς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐκλεγῶσιν οἱ ἀρέσκοντες αὐτῇ. Τὸ πείραμα ἐπέτυχε καὶ ἤδη ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ τμήματος δὲν ἀντιπροσωπεύει οὐσιαστικῶς αὐτό.

Ἡ δεκάτη πέμπτη καὶ ἕκτη εἰς φλυαρίας, ἢ δεκάτη ἐβδόμη συνεδρία κατ'επίβρασμα εἰς δωρεὰν ἐκ 40,000 γροσίων διατεθέντων ὑπὲρ τῆς ἐκδόσεως βιβλίου νομισματολογικοῦ καὶ Κρητικῶν ἐπιγραφῶν, διορισθέντος θεματοφύλακος τῆς δωρεᾶς ταύτης τοῦ ἐν Ἡρακλείῳ ἀρχαιολογικοῦ συλλόγου. Αἱ δὲ λοιπαὶ εἰς φλυαρίας. Ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ, αὐτοὶ οἱ ὑπὲρ οἰκομιῶν κηρυχέντες, πρὸς τί νὰ κατασπαταλῶσι τὰ χρήματα, ὅταν διατείνονται ὅτι δὲν ὑπάρχουσι τοιαῦτα ; Τίς ὁ πρακτικὸς σκοπὸς χάριν τοῦ ὁποίου διατείνονται τὰ χρήματα ; Τίς ποτε ἐκ τῶν Κρητῶν θὰ ἴδῃ τὰ βιβλία αὐτά, τίς ἐξ αὐτῶν θὰ ὠφεληθῆ ; Τίς εἶδε τὸν πρῶτον περὶ Κρητικῶν νομισμάτων τόμον τοῦ Σβορώνου, πρὸς ἕκδοσιν τοῦ ὁποίου διετέθησαν ἄλλοτε ἱκαναὶ χιλιάδες, διὰ νὰ ἴδῃ τὸν καὶ τὸν δεύτερον ἐκδιδόμενον ; Τίς ἐν Κρήτῃ ἐννεοῖ ἀπὸ νομίσματα ἢ ἐπιγραφὰς διὰ νὰ δύνηται ν' ἀναγινώσκῃ τοιαῦτα συγγράμματα καὶ μάλιστα ἀλλόγλωσσα ; Ἡ προτελευταία τῶν συνεδριῶν παρουσιάζει γεγονός τι πρωτάκουστον εἰς τὰ κοινοβουλευτικὰ χρονικά. Νομοσχέδιον τι παρὰ τοῦ δήμου δημοτικῆς ἐκλογῆς καὶ παρέχον στάδιον καὶ εἰς τὸν τελευταῖον κομματικὴν, τίθεται ὑπὸ τὴν ἐγκρίσιν τῆς Βουλῆς. Τὸ Νομοσχέδιον ὡς εἶδε ἀπερρίφθη, ἀλλ' ἢ σπείρα τίθεται εἰς ἐνέργειαν καὶ τὴν ἐπομένην καὶ αὐτὴς τεθὲν ἄνευ οὐδεμιᾶς μεταρρυθμίσεως ψηφίζεται πανηγυρικῶ-

τατα. Τί σημαίνει τούτο; ἐρωτῶμεν. Ἴσως ἐγένετο ἵνα μὴ φανῇ ἡ Βουλὴ διχογνωμοῦσα. Ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ πᾶν ὅ,τι γελσιόν, ἀντεθνικόν κατέκλυζε τὴν κεφαλὴν βουλευτοῦ τινος, ἡ Βουλὴ ἔπρεπε χάριν τῆς φαινομενικῆς, ὑμνοῦναι τὴν ψηφίζῃ; Ἀλλ' ἡ λέξις ὑμνοῦναι οὐδέποτε ἤλθεν εἰς τὰς σκέψεις τῶν βουλευτῶν μας, ἦτο λέξις κενή, ἦτο πρόσχημα ὀπισθεν τοῦ ὑποίου ἐκρύπτετο τὸ προσωπικὸν συμφέρον καὶ ἡ ἐμπάθεια, ἦτο ἡ κεφαλὴ τῆς Μεδοῦσης προβαλλομένη εἰς τοὺς ἀντιλέγοντας βουλευτάς. Ἀλλ' ἐπανεέλθωμεν εἰς τὸ νομοσχέδιον. Διὰ δύο λόγους τὸ νομοσχέδιον τούτο εἶνε πλημμελέστατον. Α'.) διότι ἡ ὑποτιθεμένη καταστολὴ τῶν κομματικῶν διαμαχῶν, ὡς ἰσχυρίσθη ὁ ὑποβαλλὼν τούτο, οὐ μόνον δὲν ἐπιτυγχάνεται, ἀλλὰ ἐκκαίεται ὁ ζήλος καὶ τοῦ τελευταίου κομματάρχου, ἐλπίζοντας πρῶτον εἰς τὴν πληθῶραν τῶν ὑποψηφίων καὶ δευτέρον εἰς τὴν τύχην. Μὲ ἄλλους λόγους πολὺ περισσοτέρους ὑποψηφίους θὰ ἔχωμεν, ἐπομένως μείζονας ἀξιώσεις καὶ ἐνεργείας. Β'.) διότι ἐκ τῶν τριῶν συγκεντρούντων τὰς περισσοτέρας ψήφους, ἐκλέγεται οὐχὶ ὁ τυχερότερος μείζονας πλειοψηφίας, ἀλλ' ὁ ὑπὸ τοῦ λαχοῦ εὐνοούμενος. Ὁ δῆμαρχος δυνατόν νὰ μὴ εἶνε ὁ πλειοψηφῶν ἀλλ' ὁ μειοψηφῶν. Λίαν δὲ ὀρθῶς δυνατὸν τις νὰ λέγῃ τότε, ὅτι ὁ δῆμαρχος «μὰς ἔπесе στὸν λῶτον». Ἐν τούτοις τὸ νομοσχέδιον τούτο ἐψηφίσθη. Κατὰ τὰς εἰδικὰς δὲ συνεδρίας ἀπερρασίσθη ὥστε τὸ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὑπὲρ τῆς μέσης παιδείας παρεχόμενον ἐπίδομα ἐκ 500 λιρῶν ἐφέτος διατεθῆ ὑπὲρ τοῦ γυμνασίου Ἡρακλείου καταργουμένων οὕτω πάντων τῶν λοιπῶν γυμνασίων τῆς νήσου. Οἱ βουλευταὶ δὲ τῶν δυτικῶν τμημάτων ἄνευ διαμαρτυρίας καὶ παραπόνου τινός παρεδέχθησαν τὰ ἀποφασισθέντα.

Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἐργασία τῆς Βουλῆς. Ἀναγνώσατε τὴν σειράν τῶν ψηφισθέντων καὶ συζητηθέντων καὶ γνώσασθε τί ὠφέλιμον, τί ὑγιὲς τῷ τόπῳ ἐπετελέσθη. Αἱ μεταρρυθμίσεις ἐκρίθησαν περιτταὶ ἀφοῦ ὁ τόπος ἄριστα ἔχει! Ἡ Βουλὴ κατεφωράθη χαριζομένη τῷ ἀτόμῳ τοῦ διοικητοῦ, ἀβάσανιστος παραδεχόμενη πολιτικὴν οὐχὶ ὀρθήν, καθότι ἡ ἀπεστολὴ Χριστιανοῦ διοικητοῦ οὐδαμῶς ἐπηρεάζεται ὑπὸ τῶν ἐν Κρήτῃ συμβάντων, ἀλλὰ μόνον καὶ μόνον ἐκ τῶν Ἀρμενικῶν. Σήμερον δὲ ἡ κατάστασις αὐτῶν εὐρίσκειται εἰς τοιοῦτον ὕψι σημείον, ὥστε οὐδέποτε φανταζόμεθα τὸν Σουλτάνον τόσον ἄμειρον πολιτικῆς, ὥστε νὰ θελήσῃ νὰ ἔχῃ καὶ Κρητικὸν ζήτημα. Ὁφείλον οἱ πολιτευταὶ τῆς Κρήτης νὰ γνωρίζωσιν ὅτι ἐὰν ἀπεσταλῆ Χριστιανὸς διοικητὴς εἰς Κρήτην, ἐὰν οἱ βουλευταὶ περιεβλήθησαν τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα, πάντα ταῦτα ὀφείλουσι τῇ Ἀρμενίᾳ καὶ οὐδενὶ ἄλλῳ, συνεπῶς πᾶσα ὑπὲρ βελτιώσεως τοῦ τόπου ἀπόπειρα, πᾶν ὑπὲρ τοῦ πρώην καθεστῶτος διάθεμα, δυσμενῶς μὲν ἐν τῷ Γιλντιζ θὰ ἠκούετο, θὰ ἐξετελεῖτο ὅμως διὰ τὸν φόβον Κρητικῆς ζητήματος. Ἀτυχῶς οἱ διευθύνοντες τὰ

τῆς Βουλῆς καίτοι γηράσκοντες ἐν Τουρκίᾳ καὶ πολιτευόμενοι μάλιστα, δὲν κατώρθωσαν νὰ μάθωσι τὴν πολιτικὴν τῶν Τούρκων πονηρίαν. Οὐδεὶς καταλληλότερος καιρὸς καὶ μάλιστα εὐνοϊκὸς διὰ τὴν Κρήτην παρουσιάσθη ποτὲ πλὴν τοῦ σημερινοῦ. Οὐδέποτε ἡ Τουρκία εὐρίσθη πρὸ τοσαύτης στενωπῶρου θέσεως, πρὸς ἐπίλυσιν ἐσωτερικῶν μεταρρυθμίσεων. Οὐδέποτε ὅσον σήμερον, ὅτε ὁ ὑπὲρ τῆς Ἀρμενίας συγκετρούμενος ἐν Βηρυτῶν ἀγγλικὸς στόλος ἀπειλεῖ νὰ παραβιάσῃ τὰ στενά. Καὶ μετ' ὅλα ταῦτα οἱ Κρήτες πολιτευταῖ, καταδειχθέντες ἀδίκαι, δὲν ἐπωφελήθησαν τῆς περιστάσεως ταύτης. Ἄρα γε θὰ παρουσιασθῆ ποτε τοιαύτη εὐκαιρία ὡς ἡ σημερινή;

Ἡ ΚΑ' τῶν Κρητῶν συνέλευσις ἐπὶ τοῦ προγράμματός της ὤφειλε τὰ ἐξῆς ν' ἀναγράψῃ πρὸς συζήτησιν, καὶ τούτων τὴν ἐπίτευξιν νὰ ἐπιδιώξῃ, ἐπομένη τῷ ἐκλογικῷ αὐτῆς προγράμματι, τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ πρὸ πάντων τῶ συμφέροντι τοῦ τόπου. Α') Ἐπαναφορά τοῦ πρώην καθεστώτος. Β') Ὁλόκληρα τὰ εἰσοδήματα τοῦ τελωνείου, ὅπως ἐξέληθ τοῦ οικονομικοῦ βαρῶρου ὁ τόπος. Γ') Πλήρη δικαστικὴν χειραφέτησιν. Δ') Ἐλευθεροτυπία, διότι μόνον διὰ ταύτης τὰ κακῶς κείμενα ἐν ταῖς βουλευτικαῖς πολιτεύμασι διορθοῦνται. Ε') Βελτίωσιν τῆς γεωργίας καὶ βιομηχανίας. ΣΤ') Πλήρη συγκοινωνίαν καὶ Ζ') Ἀρτίαν παιδείαν.

Ἐκ τούτων ὅμως οὐδὲν βλέπομεν ὑποβαλλόμενον. Δικαί; Ἐὰν συνεζητοῦντο ταῦτα, θὰ ἐπιτυγχάνετο ἡ λύσις αὐτῶν διὰ τὴν στενωπῶρον, ὡς ἂν λέγμεν, θέσιν τῆς Τουρκίας. Οὐ μόνον δὲ ταῦτα, ἀλλὰ οἱ βουλευταῖ τῶν δυτικῶν τμημάτων ἐξαιεστάλησαν εἰς τὴν Βουλὴν, οὐχὶ διὰ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος των, τοῦ τμήματός των, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐξυπηρετήσωσι Ἡρακλειωτικὰ προσωπικὰ συμφέροντα. Ἀγροφυλακὴ καὶ δημοτικὸς νόμος χάριν Ἡρακλειωτῶν, 40,008 γροσίων χάριν δύο τόμων διὰ τὸν Ἡρακλειωτικὸν σύλλογον, ἐλάττωσις τοῦ ἐξαγωγικοῦ δασμοῦ χάριν Ἡρακλειώτου βιομηχάνου, 500 λίραι χάριν τοῦ γυμνασίου Ἡρακλείου καὶ εἰς τὸ τέλος οἱ Ἡρακλειῶται ἐκλέγουσι καὶ τὸ διοικητικὸν συμβούλιον.

Ἐκ πάντων τούτων κατεδείχθη ἀρκούντως ὅτι ἡ ΚΑ' τῶν Κρητῶν συνέλευσις οὐδὲν ἐπέτελεσεν, ἀλλ' ἐράνη ἀστοργος καὶ ἀσυνεπὴς διὰ τὸν τόπον.

Ὡς ἐπίλογον δὲ προσθέτομεν τὰ ἐξῆς, ἅτινα διέφυγον τοῦ στόματος τοῦ ἀκαρτωλοῦ ἐξ Ἀποκωρώνου βουλευτοῦ, τοῦ Σήφακα, ὅτε κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίαν, ὑπεραπολογούμενος καὶ διαμαρτυρούμενος κατὰ τῆς ἀκείρου φυγαδεύσεως τῆς Βουλῆς, ὡς ἔχων γινῶσιν καὶ οὗτος τοῦ ἀποσταλέντος ἐγγράφου, ἠπέλιψε συνάθρως καὶ τυχράς. Ἡ εἰρωνεία αὕτη ἐρρίφθη ὑπὸ τοῦ ἐπιτηδείου σκοπίμως.

